

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.А. Гебер, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

АНАЛІЗ ТА ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

Однією зі складових навчально-виховного процесу є мотивація студентів до навчання. Навчально-пізнавальна діяльність студентів завжди є полімотивованою, оскільки в структурі їх навчальних мотивів поєднуються зовнішні та внутрішні мотиви. До зовнішніх мотивів відносять прагнення отримати певний розвиток в навчанні, набуття нових знань, навичок, умінь і компетенцій. Хоча мають місце й нейтральні, а іноді й негативні зовнішні мотиви (навчання як вимушена поведінка, прагнення бути в центрі уваги, бажання отримати тільки заохочення).

Для проведення дослідження мотивів навчання студентів використовувалися методики «Діагностика навчальної мотивації студентів» та «Вивчення мотивації навчання у ВНЗ», що дозволило визначити домінуючі мотиви, а також задоволеність вибором професійного напрямку та надбання знань відповідно до обраної професії. Досвід роботи викладачів кафедр факультету свідчить, що для студентів різних курсів цінність мотиваційних засобів є різною, що зумовлено різними мотивами слухачів до навчання. З огляду, що мотивація є відображенням поглядів та ціннісних орієнтацій, було проведено відповідне анкетування, за результатами якого визначено загальний рівень та проблемні зони мотивації студентів до навчання.

Практика проведення такого анкетування була запроваджена кафедрою «Економіки підприємств харчування та торгівлі» в минулому навчальному році серед студентів напрямку підготовки «Економіка підприємства». У 2014-2015 навчальному році дослідження проведено в I семестрі. В опитуванні прийняли участь 180 студентів 2–5 курсів економічного факультету денної форми навчання. Результати дослідження за 5-бальною шкалою подано у таблиці. З отриманих результатів у підсумку можна визначити наступне: рівень мотивації студентів до навчання за курсами зростає; для студентів усіх курсів основними мотивами навчання є професійні мотиви; для студентів молодших курсів драйверами є комунікативні та

навчально-пізнавальні, для старших курсів – професійні мотиви навчання та мотиви престижу.

Таблиця – Результати дослідження мотивації студентів до навчання у балах

Мотиви	2 курс	3 курс	4 курс	5 курс
Комунікативні мотиви	3,63	3,8	3,65	4,38
Професійні мотиви	4,19	4,5	4,3	4,75
Мотиви уникнення	3,63	3,3	3,3	3,75
Мотиви творчої самореалізації	3,44	3,5	3,9	4,38
Навчально-пізнавальні мотиви	3,38	3,6	3,7	3,88
Мотиви престижу	3,5	3,37	3,75	3,88
Соціальні мотиви	3,44	4,2	3,8	3,25
У середньому	3,6	3,8	3,8	4,04

Розглядаючи мотивацію як один з чинників ефективності навчального процесу та забезпечення конкурентоспроможності випускника, слід визначити *основні заходи, спрямовані на підвищення рівня мотивації студентів до навчання*: з метою розвитку у студентів комунікативних мотивів за окремими темами навчальних дисциплін запроваджувати бінарні заняття; для формування мотивів, що сприяють професійно-спрямованому навчанню студентів продовжити роботу з формування банку навчально-методичної літератури та створення інформаційного банку за підприємствами для аудиторної та позааудиторної роботи; для розвитку мотивів творчої самореалізації продовжити роботу щодо залучення студентів до участі у виконанні наукових досліджень кафедри, участі в олімпіадах, наукових студентських конференціях; з метою активізації роботи студентів у навчальному процесі та підвищення навчально-пізнавальних мотивів впроваджувати інноваційні підходи та методи викладання дисциплін, зокрема за рахунок електронного навчання, вебінарів, інтерактивних технологій з використанням мультимедійних систем; з метою підтримки мотивів престижу та соціальної мотивації студентів залучати представників бізнесу для викладання окремих тем за дисциплінами.

Отримані в ході опитування дані можуть бути використані у подальших дослідженнях щодо удосконалення шляхів, методів та засобів ефективної організації навчально-виховного процесу в ХДУХТ.